

Toegang van het publiek tot documenten 2017

Jaarverslag van het
Europees Parlement

VOORWOORD

Het Parlement, de Raad en de Commissie geven sinds 3 december 2001 toepassing aan Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

In artikel 17, lid 1, van deze verordening wordt het volgende bepaald: "Elke instelling publiceert jaarlijks een verslag over het voorgaande jaar met vermelding van het aantal gevallen waarin zij toegang tot documenten heeft geweigerd, de redenen voor die weigering en het aantal niet in het register vermelde gevoelige documenten."

Overeenkomstig artikel 116, lid 6, van het Reglement van het Parlement, stelt het Bureau het in artikel 17, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 bedoelde jaarverslag vast.

METHODE

Het jaarverslag 2017 van het Parlement is opgesteld aan de hand van de volgende methode:

- cijfers over geraadpleegde en opgevraagde documenten verwijzen uitsluitend naar gespecificeerde documenten;
- verzoeken m.b.t. een zeer groot of onbepaald aantal documenten, die de instelling niet kon achterhalen, worden niet meegenomen in de cijfers over opgevraagde documenten;
- de cijfers over verzoeken om toegang tot documenten hebben betrekking op twee soorten verzoeken, zowel verzoeken om gespecificeerde documenten als verzoeken om een onbepaald aantal documenten;
- besluiten om gedeeltelijk toegang te verlenen worden meegeteld als ingewilligde verzoeken;
- confirmatieve verzoeken kunnen verband houden met initiële besluiten om toegang te weigeren of met initiële besluiten om gedeeltelijk toegang te verlenen;
- de dag van registratie van het initiële verzoek bepaalt het jaar van het overeenkomstige confirmatieve verzoek.

INHOUDSOPGAVE

<i>Samenvatting</i>	4
<i>HOOFDSTUK I Verzoeken om toegang tot documenten uit hoofde van (EG) nr. 1049/2001 in 2017</i>	5
A) Het openbaar register van documenten van het Parlement	5
B) Geraadpleegde en opgevraagde documenten	6
B.1) Rechtstreeks geraadpleegde documenten	6
B.2) Documenten opgevraagd via het onlineaanvraagformulier of per e-mail	8
C) Cijfers met betrekking tot de verzoeken.....	9
D) Profielen van de verzoekers	12
<i>HOOFDSTUK II Trends en specifieke onderwerpen</i>	15
A) Verzoeken met betrekking tot de betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden.....	15
B) Het geval van verzoeken om documenten die verband houden met uitnodigingen tot inschrijving en aanbestedingsprocedures	16
C) Raadpleging van derden	18
<i>HOOFDSTUK III Klachten die zijn ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedures</i>	19
A. Nieuwe klachten.....	19
B. Rechterlijke toetsing	19
B.1) Nieuwe zaken	19
B.2) Rechterlijke uitspraken.....	20
<i>Slotopmerkingen</i>	22

Jaarverslag van het Europees Parlement inzake de toegang van het publiek tot documenten – 2017 (Artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1049/2001)

Samenvatting

Cijfers

- Het aantal in het openbaar register opgenomen verwijzingen naar documenten is wederom toegenomen. Op 31 december 2017 bevatte het openbaar register 683 846 verwijzingen ten opzichte van de 647 903 verwijzingen aan het eind van het vorige jaar.
- In 2017 raadpleegden de gebruikers van de website van het openbaar register van het Parlement 95 014 documenten rechtstreeks via het register. In dezelfde periode ontving het Parlement 452 verzoeken via het onlineaanvraagformulier of per e-mail, voor een totaal van 725 gespecificeerde documenten. Dit was een daling van 10 % ten opzichte van 2016.
- Van de 452 verzoeken hadden 84 betrekking op nog niet eerder vrijgegeven documenten.
- Het totale percentage ingewilligde verzoeken was in 2017 hoger dan 93 %.
- In 30 gevallen werd toegang tot de documenten geweigerd. Dit ging met name om gevallen waarin verzoeken werden ingediend om documenten met betrekking tot leden.

Tendensen

- Het aantal verzoeken om zeer grote of onbepaalde aantallen documenten (verzoeken om "alle documenten met betrekking tot" een bepaald onderwerp, om "alle documenten met informatie over" een bepaald onderwerp of om documenten met betrekking tot een bepaalde periode enz.) nam in 2017 met 31 % af ten opzichte van het jaar ervoor. Deze aanzienlijke daling volgt op een verdriedubbeling tussen 2014 en 2015.
- Verzoekers bleven in de loop van 2017 veel interesse tonen in de documenten met betrekking tot de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen. Zij dienden echter nog meer verzoeken in voor toegang tot documenten die verband hielden met de vergoedingen en onkosten van de leden of de administratie van het Parlement, zoals documenten met betrekking tot aanbestedingsprocedures.

HOOFDSTUK I

Verzoeken om toegang tot documenten uit hoofde van (EG) nr. 1049/2001 in 2017

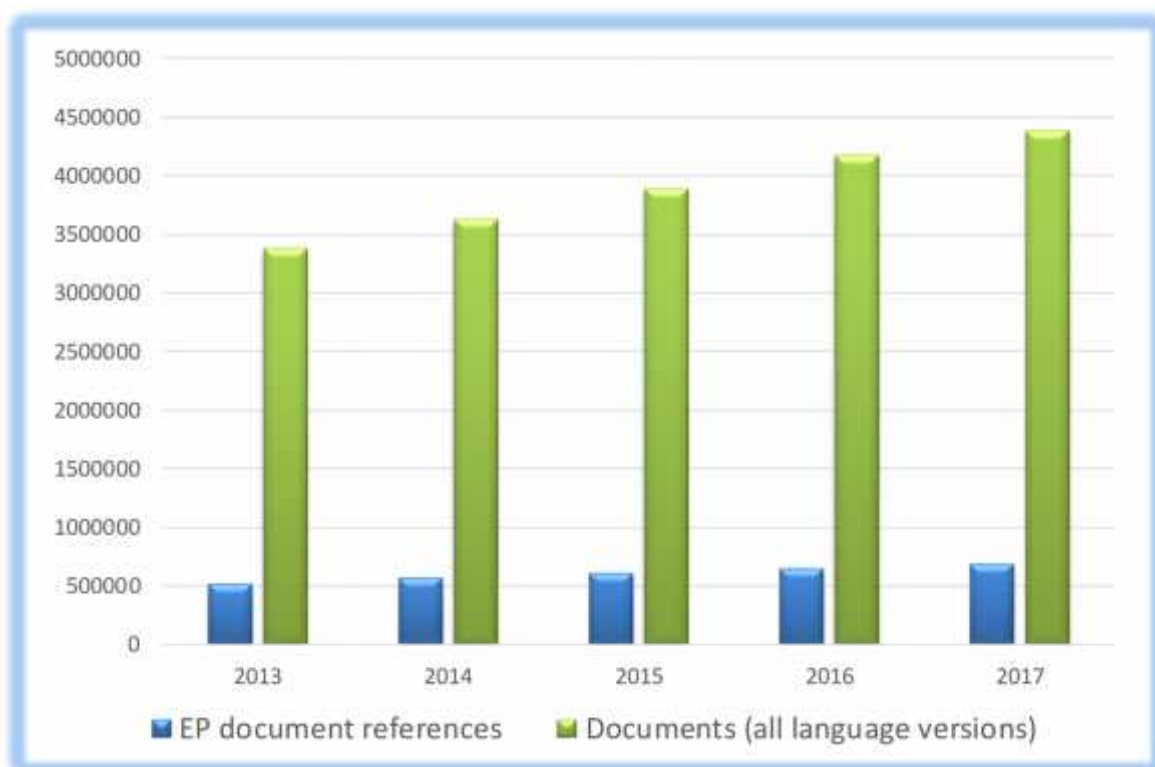
De cijfers en statistieken over de verzoeken om toegang tot documenten die in de jaarverslagen zoals deze worden gepresenteerd en besproken, bieden niet alleen een breder inzicht in de tenuitvoerlegging van Verordening (EG) nr. 1049/2001, maar maken het ook mogelijk trends, ontwikkelingen en problemen in de praktijk vast te stellen.

A) Het openbaar register van documenten van het Parlement

In het openbaar register van documenten van het Parlement worden met name verwijzingen verzameld naar wetgevingsdocumenten en, indien mogelijk, andere categorieën documenten, die rechtstreeks toegankelijk zijn. Het register werd in 2002 opgezet om de transparantie te vergroten en het gemakkelijker te maken voor het publiek om toegang te krijgen tot de documenten van de instelling, in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1049/2001.

Met een stijging van 6 % ten opzichte van het vorige jaar heeft het aantal verwijzingen naar documenten in het openbaar register op 31 december 2017 het aantal van 683 846 bereikt (ofwel in totaal 4 384 273 documenten, rekening houdend met de verschillende taalversies). Er zijn geen gevoelige documenten, in de zin van artikel 9 van Verordening (EG) nr. 1049/2001, opgenomen in het openbaar register.

(Fig. 1) De ontwikkeling van het openbaar register van documenten van het Parlement

B) Geraadpleegde en opgevraagde documenten¹

Bijna alle documenten in het openbaar register van documenten van het Parlement kunnen rechtstreeks worden gedownload via de website, in overeenstemming met artikel 12 van Verordening (EG) nr. 1049/2001, waarin wordt bepaald dat de instellingen hun documenten zo veel mogelijk direct toegankelijk moeten maken. De documenten die niet rechtstreeks kunnen worden geraadpleegd, kunnen worden aangevraagd via het onlineaanvraagformulier² of per e-mail.

B.1) Rechtstreeks geraadpleegde documenten

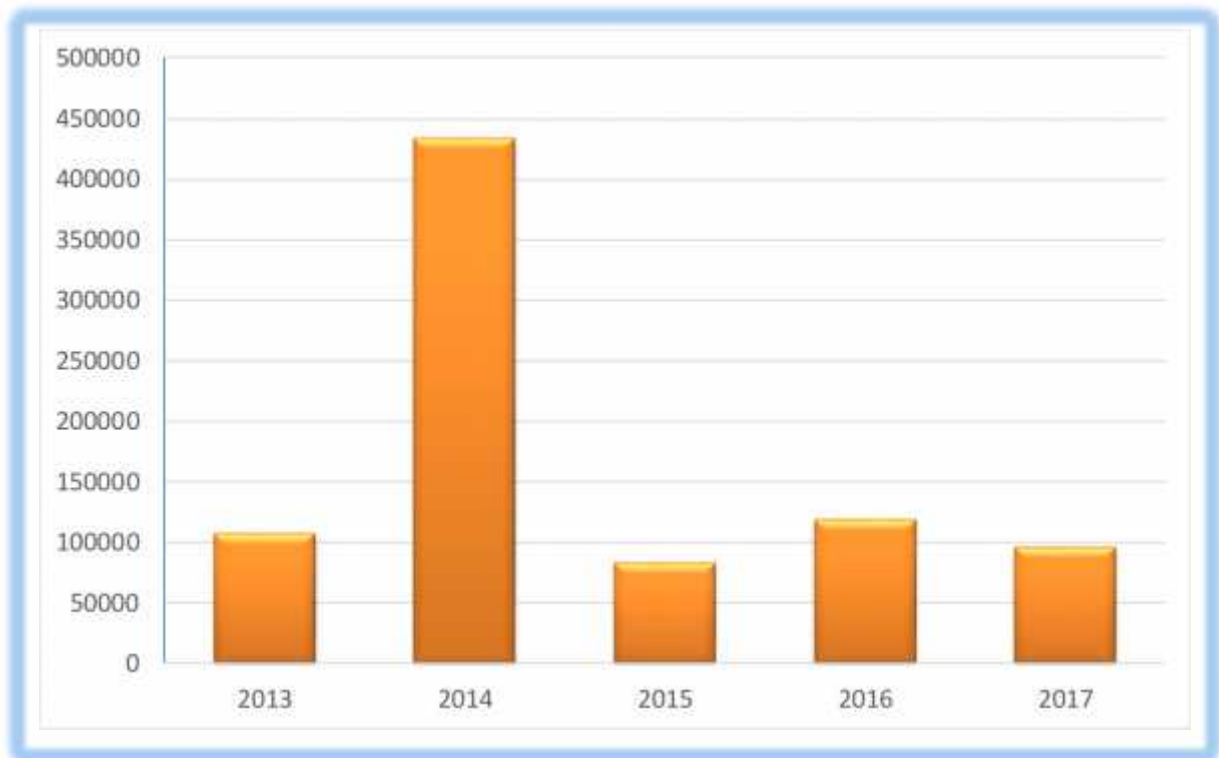
In 2017 werden er 95 014 documenten rechtstreeks geraadpleegd op de website van het openbaar register van het Parlement. Dit cijfer houdt geen rekening met raadplegingen via andere platforms die aan de database van het register zijn gekoppeld, zoals webpagina's van de parlementaire commissies en de denktank van het Parlement.

De volgende documenten werden het vaakst geraadpleegd: parlementaire vragen met verzoek om een schriftelijk antwoord uit hoofde van artikel 130 van het Reglement (25,4 %), antwoorden op parlementaire vragen (22,2 %), verslagen van de commissies (6,3 %), van de Europese Commissie ontvangen documenten (3,9 %).

¹ Deze cijfers hebben uitsluitend betrekking op gespecificeerde documenten

² <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=NL>

(Fig. 2) Aantal documenten dat op de website van het openbaar register van documenten van het Parlement werd geraadpleegd

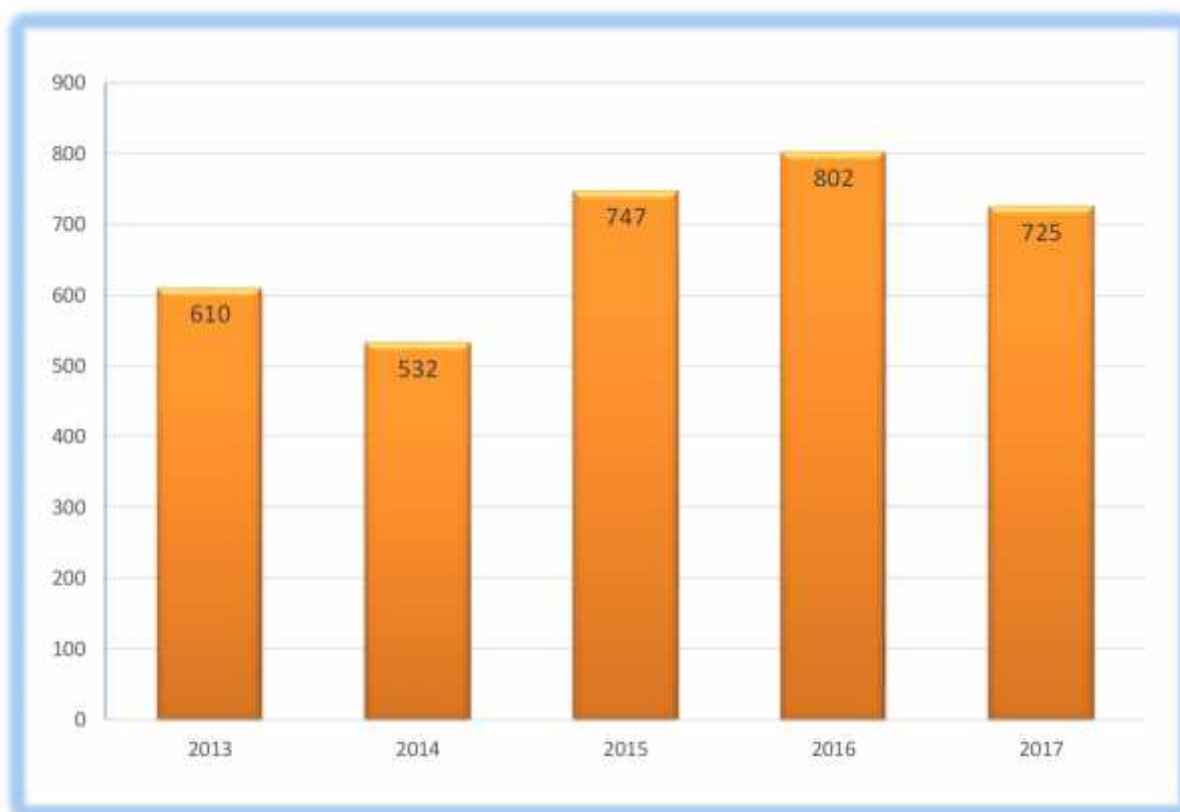

B.2) Documenten opgevraagd via het onlineaanvraagformulier of per e-mail

In 2017 werden 725 gespecificeerde documenten bij het Parlement opgevraagd via het onlineaanvraagformulier of per e-mail. Dat houdt een daling in van 10 % ten opzichte van het aantal gespecificeerde documenten in het vorige jaar.

Evenals in voorgaande jaren wordt hierbij geen rekening gehouden met verzoeken om een onbepaald aantal documenten, zoals verzoeken om "alle documenten met betrekking tot" een bepaald onderwerp, om "alle documenten met informatie over" een bepaald onderwerp enz. De documenten in dergelijke verzoeken kunnen niet voor statistische doeleinden worden gekwantificeerd.

(Fig. 3) Aantal gespecificeerde documenten dat via het onlineaanvraagformulier of per e-mail werd opgevraagd

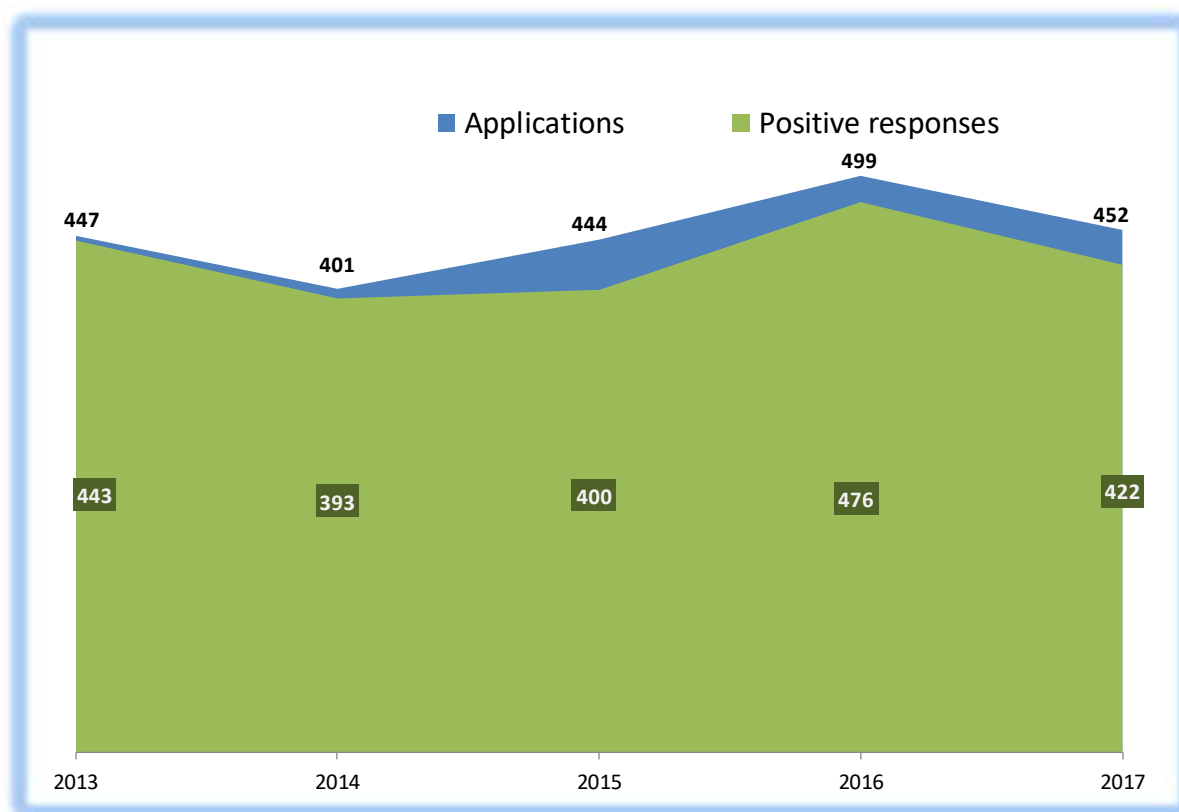
C) Cijfers met betrekking tot de verzoeken

In 2017 heeft het Parlement 452 verzoeken ontvangen via het onlineaanvraagstelsel of per e-mail. 341 van die verzoeken hadden betrekking op gespecificeerde documenten, terwijl 101 verzoeken betrekking hadden op onbepaalde aantallen documenten en tien op interinstitutionele raadplegingen in het kader van het "Memorandum van overeenstemming"³ (zie Hoofdstuk II, C).

Bij ongeveer 22 % van alle in 2017 ontvangen verzoeken ging het om een verzoek om toegang tot hetzij "alle documenten met betrekking tot" een bepaald onderwerp hetzij "alle documenten met informatie over" een bepaald onderwerp. Het is van belang te vermelden dat het aantal dergelijke verzoeken om een onbepaald aantal documenten, waarvan de verwerking tijdrovend kan zijn, op jaarbasis 31 % is gedaald.

Van de 452 in 2017 ontvangen verzoeken heeft het Parlement er 422 ingewilligd. Dit cijfer is inclusief 14 zaken waarin gedeeltelijk toegang tot de opgevraagde documenten werd verleend.

(Fig. 4) **Het totaal aantal verzoeken en het aantal ingewilligde verzoeken**

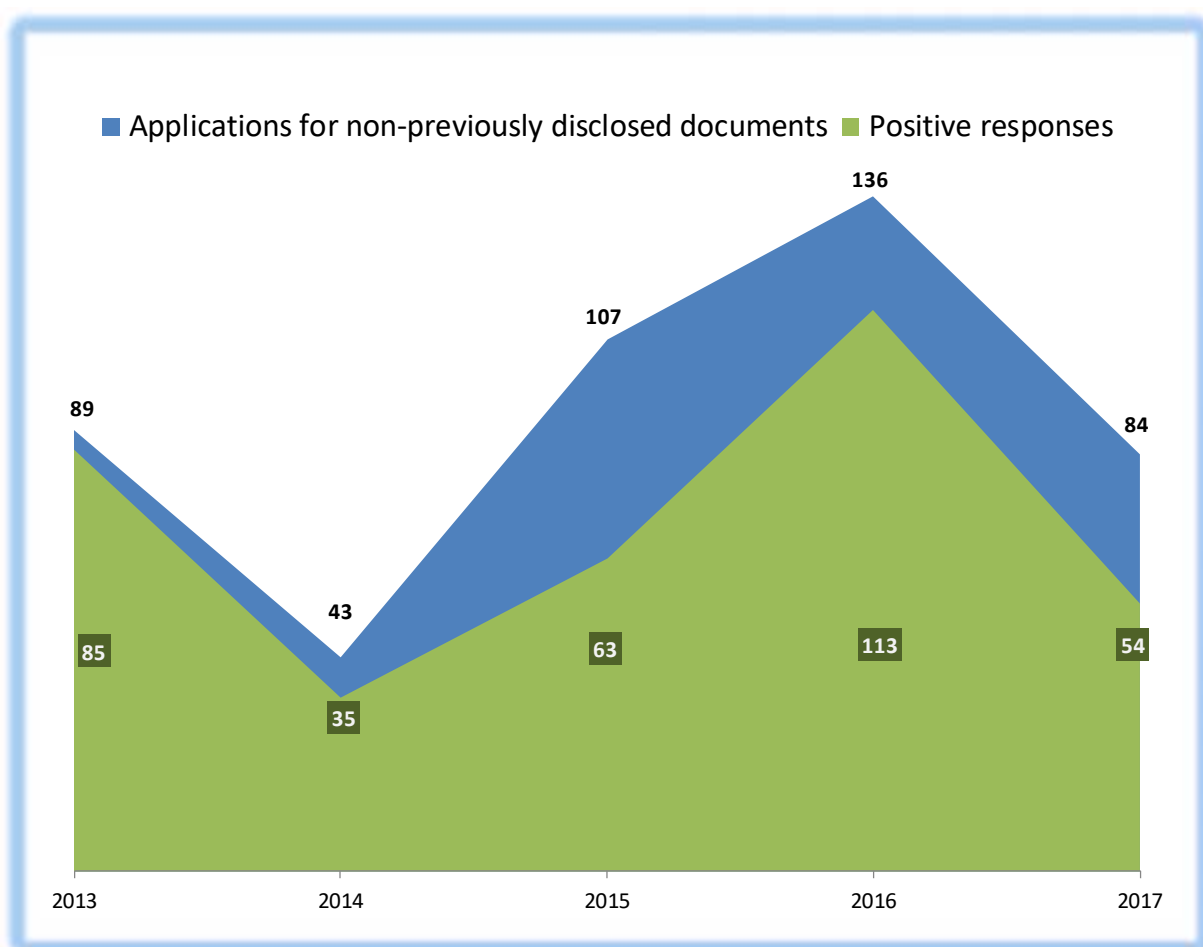
³ Het Memorandum van overeenstemming tussen de diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie inzake de snelle afhandeling van raadplegingen uit hoofde van artikel 4, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Daarnaast hadden 84 van de 452 verzoeken uit 2017 betrekking op nog niet eerder vrijgegeven documenten.

De meeste verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten hadden betrekking op de politieke werkzaamheden en uitgavendeclaraties van leden (26 %), de administratie van het Parlement (23 %), de financiering van politieke partijen en fracties (15 %), juridische adviezen en gerechtelijke procedures (10 %) en dialoogonderhandelingen (5 %).

In 2017 heeft het Parlement 54 van de in totaal 84 ingediende verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten ingewilligd.

(Fig. 5) Aantal verzoeken m.b.t. nog niet eerder vrijgegeven documenten en het aantal daarvan dat werd ingewilligd

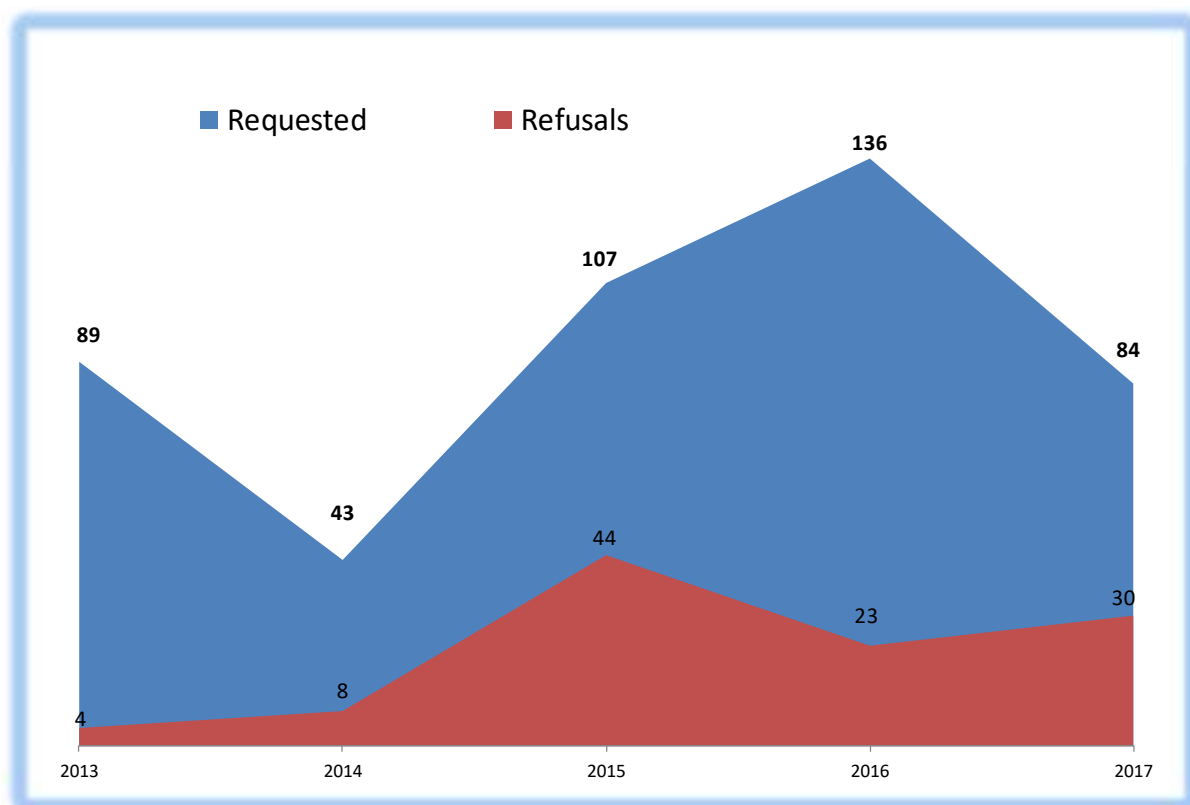

In 2017 heeft het Parlement in 30 gevallen toegang van het publiek tot opgevraagde documenten geweigerd door middel van een besluit van de bevoegde autoriteit.

Er werden 11 confirmatieve verzoeken⁴ bij het Parlement ingediend naar aanleiding van aanvankelijk geweigerde verzoeken. In alle gevallen bleef de instelling bij haar aanvankelijke standpunt.

In 17 van de 30 gevallen waarin het verzoek werd geweigerd, hadden de opgevraagde documenten betrekking op leden. Negen gevallen hadden betrekking op de administratie van het Parlement, drie op de financiering van politieke partijen en groepen en één op verzoekschriften.

(Fig. 6) **Aantal verzoeken m.b.t. nog niet eerder vrijgegeven documenten en het aantal daarvan dat werd afgewezen**

De weigeringen van dit jaar hadden met name betrekking op de verplichte bescherming van de persoonlijke levenssfeer en integriteit van personen (artikel 4, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 1049/2001), het besluitvormingsproces van de instelling (artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001), de bescherming van juridische adviezen (tweede streepje van artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001) en commerciële belangen van een natuurlijke of rechtspersoon (eerste streepje van artikel 4, lid 2, van Verordening nr. 1049/2001).

⁴ Krachtens artikel 7, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 kunnen in het geval van volledige afwijzing of gedeeltelijke toegang confirmatieve verzoeken worden ingediend. In 2017 werd in één antwoord op twee confirmatieve verzoeken ingegaan.

(Fig. 7) **Percentage uitzonderingen op grond van artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1049/2001**

Samenvattend ligt het percentage door het Parlement ingewilligde verzoeken in 2017 nog altijd hoog. Het percentage ingewilligde verzoeken ligt rond 93 % en het percentage ingewilligde verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten ligt op 64 %.

D) Profielen van de verzoekers⁵

De meeste verzoeken worden nog altijd ingediend door academici en onderzoekers. 33 % van de verzoekers behoort tot deze categorie. Daarna volgen verzoekers uit het bedrijfsleven, van milieuorganisaties en andere belangenvertegenwoordigers (opgeteld ongeveer 20 % van de verzoeken). 16 % van de verzoekers behoort tot de categorie journalisten. Deze categorie diende het grootste deel van de verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten in.

Het patroon van de geografische verspreiding van de verzoeken over de lidstaten blijft onveranderd. Ongeveer 18 % van de verzoeken kwam uit België, het land met de meeste verzoeken, gevolgd (in dalende volgorde) door Duitsland (15 %), Spanje (15 %), Frankrijk (11 %) en Italië (10 %). Het aantal verzoeken dat afkomstig was uit derde landen bedroeg bij benadering 4,6 % van het totaal.

Engels bleef de meest gebruikte taal in de verzoeken (55 %), gevolgd door Frans (13 %), Duits (11 %), en Spaans (4 %), volgens hetzelfde patroon als in voorgaande jaren.

(Fig. 8) **Profielen van verzoekers om toegang tot documenten in 2017**

⁵ Gegevens over de profielen van de verzoekers worden verzameld op basis van de informatie die de verzoekers in hun verzoek verstrekken. Verzoekers zijn echter op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001 niet verplicht om persoonsgegevens te verstrekken. Diverse verzoekers hebben hun beroep dan ook niet vermeld. Dit is met name het geval bij verzoeken die per e-mail zijn ingediend.

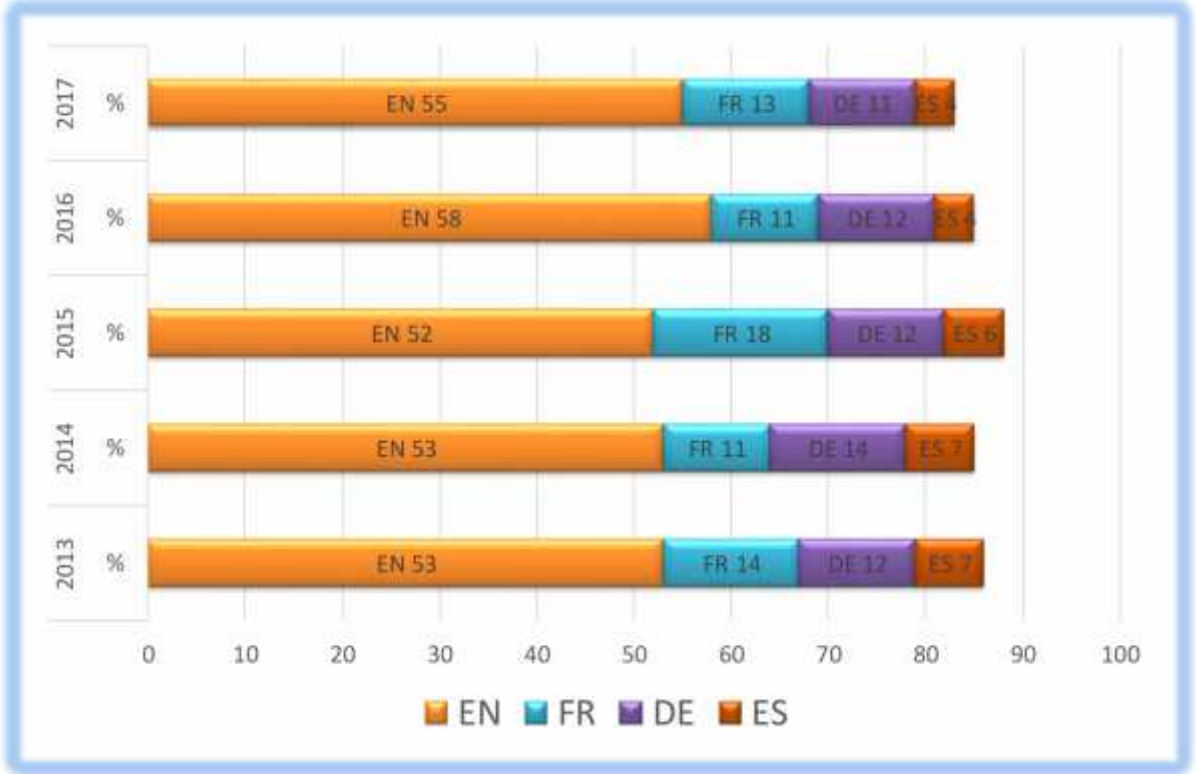
(Fig. 8a) **Nationaliteit**

(Fig. 8b) **Beroep**

(Fig. 8c) **Taal**

HOOFDSTUK II

Trends en specifieke onderwerpen

Belangrijke gebeurtenissen binnen de Europese Unie of bijzonder betekenisvolle activiteiten van het Parlement geven herhaaldelijk aanleiding tot een aantal verzoeken om toegang tot documenten. In 2017 kon een aantal verzoeken duidelijk worden gekoppeld aan nationale verkiezingen in lidstaten of krantenartikelen over de financiering van Europese politieke partijen, een onderwerp dat de laatste tijd veel aandacht geniet in de gespecialiseerde pers. De belangrijkste trends dit jaar hielden echter niet zozeer verband met afzonderlijke gebeurtenissen, maar meer met langetermijnbelangen. De onderwerpen waarvoor in het laatste kalenderjaar de meeste verzoeken om toegang tot documenten werden ontvangen, waren de betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden en specifieke administratieve taken van het Europees Parlement, zoals aanbestedingsprocedures. Zoals duidelijk wordt uit de recente procedures die aanhangig zijn gemaakt bij het Hof van Justitie en waarop hieronder zal worden ingegaan, toont het publiek al heel wat jaren interesse in documenten en informatie over deze onderwerpen.

A) Verzoeken met betrekking tot de betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden

Ook in 2017 toonde het publiek weer veel interesse in toegang tot documenten en informatie over de betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden. 26 % van alle verzoeken om nog niet eerder vrijgegeven documenten behoorde tot deze categorie. Uit de verklaringen die worden gedaan in hoorzittingen en de aanvraagformulieren van verzoekers blijkt dat het doel van dergelijke verzoeken is om een betere publieke controle uit te oefenen op het gebruik van publieke middelen, waaronder de algemene onkosten en vergoedingen van leden.

Praktijk van het Parlement

Er is principieel een organische scheiding tussen het Parlement en zijn gekozen leden. De instelling bevindt zich derhalve niet in een positie om te besluiten of de persoonlijke documenten, e-mailcorrespondentie, agenda's, brieven of interne nota's van leden wel of niet kunnen worden vrijgegeven. Dit zijn namelijk geen parlementaire documenten. In artikel 116, lid 2, van het Reglement wordt echter bepaald dat met betrekking tot de toegankelijkheid van documenten, documenten die zijn opgesteld door individuele leden alleen documenten van het Parlement zijn als ze zijn ingediend overeenkomstig het Reglement. Op grond van die bepaling zijn uitgaven- en onkostendeclaraties die leden indienen bij het Parlement voor vergoeding inderdaad parlementaire documenten en vallen zij binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 1049/2001. En met betrekking tot deze documenten verzoeken burgers en organisaties regelmatig om toegang.

Bij de behandeling van verzoeken om toegang tot documenten met betrekking tot parlementsleden neemt het Parlement artikel 116, lid 2, van het Reglement van het Parlement in acht en in veel gevallen is ook artikel 4, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr.

1049/2001 inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en integriteit van personen van toepassing.

Uitgaven- en onkostendeclaraties bevatten een reeks persoonsgegevens in de zin van Verordening (EG) nr. 45/2001. Daarom moet het Parlement in dergelijke gevallen het verzoek om toegang tot het document meestal weigeren vanwege de noodzaak om de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van personen te beschermen, zoals bepaald in artikel 4, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 1049/2001, gelezen in samenhang met Verordening (EG) nr. 45/2001⁶.

De benadering van het Parlement met betrekking tot de toegang tot dergelijke documenten wordt geschraagd door de richtsnoeren van het Bureau van 20 februari 2008 op basis van de beste praktijken in de nationale parlementen. Volgens die richtsnoeren worden gedetailleerde uitsplitsingen van de bedragen die aan de individuele leden worden betaald niet openbaar gemaakt, hoewel het de leden die dat wensen vrij staat die informatie met het publiek te delen.

B) Het geval van verzoeken om documenten die verband houden met uitnodigingen tot inschrijving en aanbestedingsprocedures

Een andere trend die in 2017 zichtbaar werd en waar in dit verslag aandacht aan moet worden besteed, is de interesse van het publiek in toegang tot dossiers met betrekking tot aanbestedingsprocedures. Inschrijvers en soms ook onderzoekers en journalisten dienen op grond van Verordening (EG) nr. 1049/2001 verzoeken in om toegang tot documenten die verband houden met openbare aanbestedingsprocedures. Dit type verzoeken heeft in de loop der tijd geleid tot een aantal problemen, waarvan enkele in 2017 geheel of gedeeltelijk zijn opgelost.

Buitensporig aantal documenten

In tegenstelling tot bepaalde nationale wetten omvat Verordening (EG) nr. 1049/2001 geen bepalingen over verzoeken die beledigend of duidelijk onredelijk van aard zijn. Sommige verzoekers verzoeken echter om toegang tot zeer lange documenten of zeer grote dossiers, en complexe verzoeken kunnen tot een zware administratieve last voor de instelling leiden. Om dergelijke verzoeken te kunnen afhandelen, zijn vaak grondige onderzoekswerkzaamheden, gedetailleerde analyses en de betrokkenheid van verschillende diensten binnen het Parlement vereist.

In dergelijke situaties kan het Parlement de wettelijke termijn om de verzoeker te antwoorden op grond van artikel 7, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1049/2001 met 15 dagen verlengen en informeel met de verzoeker overleggen om een billijke oplossing te vinden op grond van artikel 6, lid 3, van dezelfde verordening. Deze mogelijkheden zijn echter niet altijd afdoende of toereikend gebleken. Indien geen akkoord werd bereikt tussen de verzoeker en het Parlement om de reikwijdte van het verzoek te beperken tot een werkbaar aantal documenten, was er tot voor kort geen juridisch beproefde manier om daadwerkelijk iets te doen aan de zware administratieve last die was gemoeid met dergelijke verzoeken.

⁶ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1–22.

Het Hof van Justitie heeft erop gewezen dat het in uitzonderlijke gevallen – dat wil zeggen in gevallen waarin de omvang van de documenten of de te controleren passages een onevenredige administratieve last met zich mee zou brengen – krachtens het evenredigheidsbeginsel zou zijn toegestaan het belang van de toegang van het publiek af te wegen tegen de uit het verzoek voortvloeiende werklast. De mogelijkheid om hierop een beroep te doen en de voorwaarden waarop dat kan, zijn nu door het Hof erkend en vastgesteld in zaak T-136/15, *Evropäiki Dynamiki/Parlement*. Deze zaak had betrekking op een verzoek om toegang tot alle beschikbare informatie met betrekking tot alle offerteaanvragen die door het Parlement waren gepubliceerd in alle specifieke percelen met betrekking tot een IT-raamovereenkomst.

De rechters bevestigden dat de instelling, indien er geen alternatief is voor een individuele beoordeling van de opgevraagde documenten, er met een dergelijke beoordeling een onredelijke werklast is gemoeid en de instelling zonder resultaat heeft getracht tot een akkoord te komen om de reikwijdte van het verzoek te beperken, toegang tot de documenten mag weigeren op grond van een buitensporige werklast.

Het specifieke geval van documenten die verband houden met de financiering van Europese politieke partijen

Om middelen te ontvangen uit de begroting van de Europese Unie om hun activiteiten gedurende een begrotingsjaar te financieren, kunnen Europese politieke partijen en stichtingen, voorafgaand aan het begin van elk begrotingsjaar en naar aanleiding van een jaarlijkse oproep tot het indienen van voorstellen, een subsidie aanvragen.

De financieringsprocedure werd in eerste instantie opgezet krachtens Verordening (EG) nr. 2004/2003 en de regels op dit gebied voorzagen in de rechtstreekse openbaarmaking van specifieke informatie. Daarnaast ontving het Parlement uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1049/2001 echter veel verzoeken om toegang van het publiek tot documenten of informatie over de administratie van het financieringsproces. In de vrijgave van deze documenten en informatie werd niet expliciet voorzien. Met veel van deze verzoeken werd beoogd toegang te krijgen tot de subsidieaanvraagdossiers van politieke partijen. De details van de subsidieaanvragen en de gevoeligheid van de informatie die zij bevatten zijn zodanig dat wanneer om openbaarmaking werd verzocht overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1049/2001, het Parlement meestal zou concluderen dat deze niet openbaar kunnen worden gemaakt zonder de kerndoelstellingen en -activiteiten van de organisatie in gevaar te brengen. Derhalve moest toegang tot subsidieaanvragen worden geweigerd om de commerciële belangen van partijen of stichtingen te beschermen, in overeenstemming met artikel 4, lid 2, eerste streepje, van Verordening (EG) nr. 1049/2001.

Aangezien Verordening (EU, Euratom) nr. 1141/2014 vanaf het begrotingsjaar 2018 in werking trad en Verordening (EG) nr. 2004/2003 verving, is dit nu veranderd. Niet alleen werd middels de nieuwe verordening de Autoriteit voor Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen (de "autoriteit") – een onafhankelijk orgaan dat de registratie van Europese politieke partijen en stichtingen beheert – opgericht, maar ook werd voorzien in de automatische publicatie door de autoriteit van informatie en documenten met betrekking tot deze politieke partijen en stichtingen. Het Parlement verwacht dat het aantal verzoeken om toegang tot documenten inzake politieke partijen en stichtingen als gevolg hiervan aanzienlijk zal dalen.

C) Raadpleging van derden

Indien het Parlement uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1049/2001 wordt verzocht de eventuele publicatie te evalueren van een document dat in zijn bezit is maar afkomstig is van een derde partij, moet het Parlement de opsteller mogelijk vragen om zijn standpunt met betrekking tot de vrijgave van het document. Meestal is de auteur van een document beter in staat dan de toevallige houder ervan om te beoordelen of de informatie inderdaad kan worden vrijgegeven.

Interinstitutionele raadplegingen

Indien de derde partij de Commissie of de Raad is, raadpleegt het Parlement de derde partij volgens een specifiek Memorandum van overeenstemming dat door de drie instellingen in 2002 is aangegaan. En vice versa wordt het Parlement, overeenkomstig hetzelfde memorandum, geraadpleegd door de Commissie en de Raad wanneer wordt verzocht om vrijgave van een document dat afkomstig is van het Parlement.

De drie instellingen hebben zich er in het kader van de overeenkomst toe verbonden dergelijke vroegtijdige raadplegingen uit te voeren binnen een termijn die ze in staat stelt de verzoeken om toegang tot documenten af te handelen binnen de wettelijke termijn die wordt gesteld in Verordening (EG) nr. 1049/2001. Dit proces stelt de instelling die het verzoek behandelt ook in staat een beter inzicht te krijgen in de opgevraagde documenten en de belangen die ermee zijn gemoeid voordat er een besluit wordt genomen. In 2017 nam het Parlement deel aan tien raadplegingen in het kader van het Memorandum van overeenstemming.

Raadpleging van andere derden

Indien het Parlement uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1049/2001 wordt verzocht de eventuele publicatie te evalueren van een document dat in zijn bezit is maar afkomstig is van een derde partij anders dan de Raad en de Commissie, moet het Parlement deze derde partij raadplegen over de vrijgave van de documenten voor zover het niet duidelijk is of deze documenten wel of niet kunnen worden vrijgegeven. Aangezien deze derden zich er niet expliciet toe hebben verbonden om binnen een bepaalde termijn op de raadplegingen te reageren, maakte dit de afhandeling van het verzoek lastig.

In juli ontving het Parlement, aangezien het Hof van Justitie in zijn uitspraak in zaak C-213/15 P het standpunt bevestigde dat bij de rechtbank ingediende stukken voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1049/2001 moeten worden beschouwd als enig ander document, verzoeken om toegang tot alle ingediende stukken met betrekking tot een paar procedures waarbij het Parlement was betrokken. Naar aanleiding hiervan organiseerde het Parlement overleggronden met alle partijen wier ingediende stukken in het bezit van het Parlement waren. Het betrof onder meer stukken van diverse lidstaten. Het Parlement gaf de opgevraagde documenten vrij in de mate dat de opstellers van deze documenten hadden bevestigd dat zij mochten worden vrijgegeven. In de andere gevallen stelde het Parlement op grond van de uitzonderingen op het recht op toegang die zijn opgenomen in Verordening (EG) nr. 1049/2001 en met het oog op de jurisprudentie vast dat de opgevraagde ingediende stukken niet konden worden vrijgegeven.

HOOFDSTUK III

Klachten die zijn ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedures

Klachten die worden ingediend bij de Europese Ombudsman en gerechtelijke procedure die worden ingeleid met betrekking tot de tenuitvoerlegging door het Parlement van Verordening (EG) nr. 1049/2001 bieden voor de administratie in veel gevallen een mogelijkheid om, ongeacht de uitkomst van de desbetreffende procedure, haar werkwijzen met betrekking tot toegang tot documenten te perfectioneren. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de in 2017 bij de Ombudsman ingediende klachten en lopende gerechtelijke procedures.

A. Nieuwe klachten

– Klacht 611/2017 en klacht 895/2017

Een journalist wiens verzoeken om toegang tot documenten die bepaalde persoonsgegevens van personeelsleden bevatten werden geweigerd, heeft in het voorjaar van 2017 twee klachten ingediend bij de Ombudsman. De twee klachten zijn vergelijkbaar van aard. De eerste heeft betrekking op het besluit van het Parlement om de termijn om het verzoek van de verzoeker af te handelen te verlengen en het feit dat het Parlement toegang tot specifieke documenten weigerde. In de tweede klacht beweert de verzoeker wederom dat het Parlement de termijn om te antwoorden ten onrechte verlengde en de toegang tot een specifiek document ten onrechte weigerde en dat het Parlement sommige documenten registreert op een manier die niet verenigbaar is met Verordening (EG) nr. 1049/2001.

De diensten van de Ombudsman hebben de documenten in kwestie in de zomer van 2017 geïnspecteerd. Het Parlement is momenteel in afwachting van de conclusies van de Ombudsman.

– Klacht 1956/2017

In november diende een verzoeker bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot een verzoek om publieke toegang tot documenten die persoonsgegevens bevatten van leden van het Europees Parlement en van nationale parlementen. Het dossier is hierna gesloten en er is geen verdere opvolging nodig.

B. Rechterlijke toetsing

B.1) Nieuwe zaken

Besluiten van het Parlement inzake toegang tot documenten worden zelden aangevochten. Dit jaar werd één beroep tot nietigverklaring ingesteld bij het Hof van Justitie.

In juli stelde een professor in EU-recht een beroep in tot nietigverklaring van een besluit van het Parlement van 3 april 2017 waarin de instelling weigerde publieke toegang te verlenen tot een besluit van het Parlement van 8 juli 2015 omdat dit laatste besluit zelf werd

aangevochten bij het Hof en de vrijgave ervan de juridische procedures zou hebben ondermijnd (zaak T-421/17, Leino-Sandberg/Parlement).

B.2) Rechterlijke uitspraken

Aan het begin van het jaar waren er drie lopende zaken met betrekking tot de toegang tot documenten en het Europees Parlement: Zaak T-136/15, Evropäiki Dynamiki/Parlement (publieke aanbestedingsprocedures), zaak T-540/15, De Capitani/Parlement (trialoogdocumenten) en zaken T-639/15 tot en met T-666/15, Journalisten/Parlement (betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden). Het Hof heeft gedurende het jaar hoorzittingen gehouden in elk van deze zaken en vervolgens uitspraak gedaan in zaak T-136/15, Evropäiki Dynamiki/Parlement en zaak T-540/15, De Capitani/Parlement.

1) Zaak T-136/15 - Evropäiki Dynamiki/Parlement

In dit geval verzocht de verzoeker het Parlement om toegang tot alle beschikbare informatie met betrekking tot alle offerteaanvragen in het kader van een aantal aanbestedingsprocedures. Het Parlement informeerde de verzoeker dat het, gezien het grote aantal afzonderlijk te analyseren documenten, de in Verordening (EG) nr. 1049/2001 neergelegde termijnen voor de toegang tot documenten niet kon nakomen en stelde de verzoeker voor tot een "billijke oplossing" te komen in de zin van artikel 6, lid 3, van die Verordening. De verzoeker wees dit voorstel van de hand. Tegen die achtergrond weigerde het Parlement toegang tot alle opgevraagde documenten en onderbouwde dit met het argument dat de werklust die was gemoeid met de beoordeling van de documenten buitensporig was.

Het Hof bevestigde het standpunt van het Parlement dat een instelling toegang kan weigeren tot documenten wegens een onevenredige administratieve werklust. Het Hof voerde aan dat een instelling inderdaad de toegang mag weigeren tot documenten wegens een onredelijke werklust, mits 1) de werklust die is gemoeid met de individuele beoordeling van de opgevraagde documenten onredelijk is, 2) de instelling de verzoeker heeft geraadpleegd om een redelijke oplossing te vinden en 3) de instelling alle andere haalbare alternatieven voor een individuele beoordeling heeft geëvalueerd.

Deze bevinding is relevant voor zaken die moeilijk kunnen worden afgehandeld binnen de in Verordening (EG) nr. 1049/2001 gestelde termijnen.

2) Zaak T-540/15 - De Capitani/Parlement (trialoogdocumenten)

In deze zaak vroeg de verzoeker om nietigverklaring van het besluit van het Parlement van 8 juli 2015 om slechts gedeeltelijke toegang te verlenen tot twee meerkolommendocumenten met betrekking tot lopende interinstitutionele onderhandelingen over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking en opleiding op het gebied van rechtshandhaving (Europol).

Het Hof hield in september 2017 een hoorzitting en deed op 22 maart 2018 uitspraak. De rechters waren van mening dat het Parlement niet had aangetoond dat de volledige openbaarmaking van de opgevraagde meerkolommendocumenten voorafgaand aan de

afronding van de wetgevingsprocedure, deze ernstig zou hebben ondermijnd. Derhalve werd het besluit van het Parlement nietig verklaard wegens het ontbreken van motivering.

3) Zaken T-639/15 t/m T-666/15 Psara e.a./Parlement (betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden)

In november 2015 werden bij het Gerecht door een aantal journalisten 29 zaken aanhangig gemaakt tegen besluiten van het Parlement tot weigering van de publieke toegang tot ondersteunende documenten met betrekking tot de betalingen van onkosten en vergoedingen van de leden vanwege de noodzaak om de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van personen te beschermen.

Er was in dit kader om toegang tot honderdduizenden documenten verzocht.

Naar aanleiding van de weigering van het Parlement om de verzoeken in te willigen, met name vanwege de noodzaak om, in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1049/2001, de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van personen te beschermen evenals de onmogelijkheid om het enorme aantal opgevraagde documenten – dat niet kon worden beperkt tot een werkbare hoeveelheid – te beoordelen, verzochten de verzoekers het Gerecht om nietigverklaring. De hoorzitting vond plaats in oktober 2017. De uitspraak wordt in 2018 verwacht.

Slotopmerkingen

Aangezien de verantwoordelijkheden van het Parlement in de afgelopen jaren zijn toegenomen naar aanleiding van de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1049/2001, toont ook het publiek steeds meer interesse in de instelling. Mensen zijn zich nu meer bewust en beter op de hoogte van het feit dat het Parlement bijna al het wetgevende materiaal dat binnen zijn muren wordt opgesteld, automatisch en rechtstreeks publiceert. Als gevolg hiervan is het aantal misplaatste verzoeken om toegang tot documenten die al openbaar zijn gemaakt gedaald en zijn de verzoeken specifiek geworden. Veel verzoekers, journalisten en onderzoekers verzoeken om toegang tot interne verslagen en informatie over de administratieve taken van het Parlement. Naar verwachting zal de nadruk hierop blijven liggen en zelfs sterker worden met het oog op de Europese verkiezingen die in 2019 zullen worden gehouden.

Tegelijkertijd maken het geringe aantal nietigverklaringen van besluiten van het Parlement op dit gebied en de recente gunstige uitspraak van het Hof in zaak T-136/15 duidelijk dat het Parlement over het algemeen een juist evenwicht vindt tussen het recht op toegang tot informatie en de uitzonderingen op dat recht.